EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2013 05 30
SWD(2013) 188 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo (Nauja redakcija)

{COM(2013) 311 final}
{SWD(2013) 189 final}

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

pridedamas prie

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo (Nauja redakcija)

1. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

1993 m. kovo 15 d. Tarybos direktyva 93/7/EEB dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo[1] siekiama užtikrinti tam tikrų nacionalinių vertybių, neteisėtai išvežtų iš valstybės narės teritorijos nuo 1993 m. sausio 1 d., grąžinimą.

Už direktyvos taikymą atsakingos nacionalinės valdžios institucijos (toliau – centrinės valdžios institucijos) laiko šią direktyvą būtina nacionalinio paveldo apsaugos priemone. Vis dėlto šios valdžios institucijos teigia, kad siekiant susigrąžinti kai kuriuos kultūros objektus pagal nacionalinius teisės aktus arba administracine tvarka priskirtus prie „nacionalinių meno, istorijos ar archeologijos vertybių“ (toliau – nacionalinės vertybės), kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 36 straipsnyje, ši direktyva nėra pakankamai veiksminga.

Atlikus poveikio vertinimą nustatytos trys pagrindinės priežastys:

1. prie nacionalinių vertybių priskirtiems objektams nustatytos jų grąžinimo sąlygos, t. y., reikalavimas, kad objektas, be kita ko, priklausytų vienai iš 15 priede nurodytų kategorijų (tarp kurių – archeologijos objektai, piešiniai, paveikslai, graviūros arba archyvai), atitiktų minimalias amžiaus ribas (50, 75 arba 100 metų) ir (arba) minimalias finansines ribines vertes (15 000, 30 000, 50 000 arba 150 000 EUR);
2. trumpas – vienų metų – laikotarpis, per kurį galima inicijuoti grąžinimo bylą;
3. kompensacijos objekto valdytojui sąnaudos. Direktyvoje nustatyta, kad teismas priteisia valdytojui kompensaciją, jeigu jis, įsigydamas objektą, buvo pakankamai apdairus. Taikant direktyvą valstybėse narėse, panašiomis aplinkybėmis priimami sprendimai dėl kompensacijos (ir (arba) jos sumos) gali būti skirtingi. Ši nuostata gali kelti painiavą, dėl kurios kai kurioms valstybėms narėms grąžinti objektą gali būti sudėtingiau arba netgi neįmanoma.

Atsižvelgiant į iškilusius sunkumus, nacionalinėms valdžios institucijoms neretai tenka naudotis priemonėmis, numatytomis 1970 m. UNESCO tarptautinėje nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvencijoje ir (arba) 1995 m. UNIDROIT konvencijoje dėl pavogtų ar neteisėtai išvežtų kultūros objektų[2].

---

[1] 1993 m. kovo 15 d. Tarybos direktyva 93/7/EEB dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo, OL L 74, 1993 3 27, p. 74, iš dalies pakeista 1997 m. vasario 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/100/EB, OL L 60, 1997 3 1, p. 59, ir 2001 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/38/EB, OL L 187, 2001 7 10, p. 43.

[2] Ne visos Sąjungos valstybės narės ratifikavo šias konvencijas: 1970 m. UNESCO konvenciją yra ratifikavusios 22 valstybės narės, o 1995 m. UNIDROIT konvenciją – 13 valstybių narių.

2. SUBSIDIARUMO ANALIZĖ

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsnį Sąjunga gali priimti priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos prekių, įskaitant kultūros objektus, vidaus rinkos veikimui.

Nustačius grąžinimo taisykles ši rinka galėtų veikti sklandžiau. Tačiau Sąjunga neturi kompetencijos apibrėžti nacionalines vertybes ir nustatyti kompetentingus nacionalinius teismus, galinčius nagrinėti grąžinimo bylas.

Kadangi imdamosi pavienių veiksmų objektų grąžinimo srityje valstybės narės susidurdavo su kliūtimis dėl skirtingų nacionalinių taisyklių, kuriant vidaus rinką buvo priimta Direktyva 93/7/EEB.

Dėl tarpvalstybinio neteisėto kultūros objektų išvežimo pobūdžio siekiant grąžinti neteisėtai išvežtus ir kurios nors valstybės narės teritorijoje esančius objektus Sąjungos masto veiksmai yra veiksmingesni. Viešose konsultacijose dauguma centrinės valdžios institucijų ir viešojo sektoriaus atstovų pritarė Sąjungos masto veiksmams, skirtiems pagerinti prie nacionalinių vertybių priskirtų kultūros objektų grąžinimo sistemą. Kita vertus, dauguma piliečių ir įmonių manė, kad imtis Sąjungos lygmens veiksmų, siekiant užtikrinti prie nacionalinių vertybių priskirtų kultūros objektų grąžinimą, nėra būtina.

3. TIKSLAI

Bendras šios iniciatyvos tikslas – prisidėti prie kultūros objektų apsaugos vidaus rinkoje. Konkretus tikslas – sudaryti sąlygas valstybėms narėms susigrąžinti prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus, kurie buvo neteisėtai išvežti iš jų teritorijos nuo 1993 m.

Šios iniciatyvos veiklos tikslai – padidinti susigrąžintų kultūros objektų, priskirtų prie nacionalinių vertybių, skaičių ir sumažinti grąžinimo procedūrų sąnaudas.

Šie tikslai atitinka 2011 m. gruodžio 13–14 d. Europos Sąjungos Tarybos išvadas, kuriomis Komisijai rekomenduojama remti valstybių narių veiksmus, skirtus veiksmingai apsaugoti kultūros objektus, siekiant užkirsti kelią neteisėtai prekybai ir kovoti su ja, ir, prireikus, skatinti nustatyti papildomas priemones.

4. NUMATYTOS GALIMYBĖS

Galimos politikos priemonės nagrinėtos remiantis toliau nurodytais argumentais.

- Laisvas kultūros vertybių judėjimas yra svarbus Sutartyje (SESV) pripažintas principas. Sutartyje taip pat pripažinta valstybių narių teisė apriboti šį laisvą judėjimą, siekiant apsaugoti prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus;
- sąvokos „nacionalinė vertybė“ apibrėžtis ir su tuo susijusios apsaugos priemonės yra pačios valstybės narės prerogatyva;
- tik valstybė narė turi teisę inicijuoti grąžinimo bylą, neatsižvelgiant į objekto nuosavybės (viešos ar privačios) pobūdį;
- direktyva neapima aspektų, susijusių su objekto, kurį prašoma grąžinti, nuosavybe, taigi SESV 345 straipsnis nepažeidžiamas.

Ataskaitoje nenagrinėtos galimybės, kurios nepriklauso Sąjungos kompetencijai arba kuriomis nebūtų laikomasi Sutartyje (SESV) nustatytų taisyklių.

Be **pagrindinio scenarijaus „status quo“ (1 galimybė)**, išnagrinėtos šios galimybės[3]:

2 galimybė: centrinės valdžios institucijas skatinti naudoti bendras priemones

Komisija pasiūlytų naudoti informacinių technologijų priemonę, skirtą palengvinti centrinės valdžios institucijų administracinį bendradarbiavimą ir susitarimų sudarymą.

3 galimybė: peržiūrėti Direktyvą 93/7/EEB

Direktyva 93/7/EEB, iš dalies pakeista direktyvomis 96/100/EB ir 2001/38/EB, būtų peržiūrima, siekiant: i) išplėsti jos taikymo sritį, kad ji apimtų visus valstybių narių prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus; ii) pailginti grąžinimo bylos inicijavimo ir kultūros objekto patikros laikotarpius ir iii) suderinti kompensacijos objekto valdytojui sąlygas.

4 galimybė: skatinti valstybes nares ratifikuoti ir įgyvendinti 1970 m. UNESCO konvenciją dėl kultūros vertybių

Komisija pradėtų informacinę kampaniją, skirtą paskatinti valstybes nares ratifikuoti ir įgyvendinti 1970 m. UNESCO konvenciją[4].

5. POVEIKIO VERTINIMAS

Iš esmės nė viena aprašyta galimybė neturėtų poveikio darbo vietų kūrimui, aplinkai, konkurencingumui arba ES pagrindinių teisių chartijai.

Pagal visas minėtas galimybes būtų daromas poveikis nacionalinio kultūros paveldo apsaugai, nes galiojanti veiksminga grąžinimo sistema yra svarbi minėtos apsaugos sąlyga.

1, 2 ir 3 galimybės taip pat turėtų poveikio sklandžiam vidaus rinkos veikimui, nes jas įgyvendinus laisvas prekių judėjimas būtų suderintas su nacionalinių vertybių apsauga. 3 galimybė gali turėti poveikio kai kuriems meno rinkos veikėjams, kaip antai antikvariatams ar aukcionų namams, kurių dauguma yra mažosios ir vidutinės įmonės.

Galimybių analizė yra labiau kokybinio pobūdžio.

5.1. 1 galimybė: pagrindinis scenarijus „status quo“

Pasirinkus šį variantą, nebūtų atsižvelgiama į centrinės valdžios institucijų prašymus, kad direktyva taptų veiksmingesne visų prie nacionalinių vertybių priskirtų objektų grąžinimo priemone.

Surengus viešas konsultacijas paaiškėjo, kad 61,02 proc. apklausoje dalyvavusių privačiojo sektoriaus atstovų mano, kad direktyva tinkamai atsižvelgiama į valstybių narių poreikius, susijusius su nacionalinių vertybių grąžinimu. Šiai nuomonei pritarė tik 20,83 proc. viešojo sektoriaus atstovų.

Komisija neturi bendros informacijos apie su direktyvos taikymu susijusias veiklos sąnaudas. Direktyvos taikymo ataskaitos rengimo kas trejus metus administracinė našta prilygsta 55 000 EUR, t. y. maždaug 18 000 EUR per metus[5].

---

[3] Kitos galimybės, kaip antai – i) Sąjunga ratifikuoja 1970 m. UNESCO konvenciją ir 1995 m. UNIDROIT konvenciją; ii) parengiama Sąjungos strategija, pagal kurią visos valstybės narės ratifikuotų UNIDROIT konvenciją; iii) Direktyva 93/7/EEB pakeičiama reglamentu; iv) Direktyva 93/7/EEB panaikinama – buvo atmestos pirmuoju įvairių sprendimų nagrinėjimo etapu dėl priežasčių, susijusių su tų galimybių įgyvendinamumu.

[4] Išsamios informacijos apie 22 valstybių narių įgyvendinamą 1970 m. UNESCO konvenciją ir nustatytas kovos su neteisėta prekyba priemones pateikta UNESCO interneto svetainėje http://www.unesco.org/new/fr/culture/themes/movable-heritage-and-museums/illicit-traffic-of-cultural-property/1970-convention/examination-of-national-reports/#c280797.

5.2. 2 galimybė: skatinti centrinės valdžios institucijas naudoti bendras priemones

Atlikusios direktyvos vertinimą centrinės valdžios institucijos nustatė, kad jos taikymas laipsniškai gerėja, bet drauge jos nurodo, kad tarpinstituciniai ryšiai yra nepakankamai sisteminiai, visų pirma dėl bendros konsultacijų sistemos trūkumo ir dėl kalbos barjero.

Pagal šią galimą priemonę numatyta naudoti Vidaus rinkos informacinę sistemą (toliau – VRI, angl. k. – IMI), siekiant palengvinti centrinės valdžios institucijų administracinį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Ši Komisijos parengta priemonė yra pateikiama internete, tad nereikia įdiegti jokios programinės įrangos. Tai saugi ir daugiakalbė taikomoji programa, kurią naudodamos kompetentingos valdžios institucijos galėtų sparčiai keistis informacija. Ją sudaro elektroninių pranešimų sistema, standartinės formos visomis kalbomis, iš anksto išverstų klausimų ir atsakymų sąrašai, į sistemą įdiegta automatinio vertimo priemonė bei pateiktų prašymų vykdymo stebėjimo priemonė.

VRI naudojimo atveju reikėtų parengti *ad hoc* modulį, pritaikytą direktyvos reikmėms.

Tokia priemonė palengvintų direktyvos taikymą ir darytų teigiamą poveikį grąžintų objektų (visų pirma tų, kurie grąžinami susitarus taikiai) skaičiui.

Trečdalis viešose konsultacijose dalyvavusių viešojo sektoriaus atstovų teigė, kad, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas nacionalinių vertybių grąžinimui, tinkamiausias sprendimas – gerinti administracinį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Kita vertus, 61,02 proc. privačiojo sektoriaus atstovų teigė, kad dabartinės padėties keisti nereikia ir geresnis bendradarbiavimas nėra būtinas, kad būtų grąžintos nacionalinės vertybės.

Ad hoc modulio rengimo, VRI eksploatavimo ir priežiūros išlaidos būtų padengtos iš Sąjungos biudžeto. Komisija taip pat būtų atsakinga už mokymų, reikalingų moduliui įdiegti ir ilgalaikiam tinkamam jo veikimui užtikrinti, organizavimą.

Valstybės narės padengtų VRI veiklos sąnaudas, įskaitant žmogiškųjų išteklių sąnaudas (VRI naudotojai valstybėse narėse paprastai turėtų būti tie patys asmenys, kurie jau yra atsakingi už šiuos reikalus), būtų atsakingos už įvairiems naudotojams skirtus mokymus, sistemos propagavimą ir techninės paramos teikimą, taip pat už sistemos administravimą nacionaliniu lygmeniu. Naudojant VRI sistemą administracinė našta, susijusi su prievole kas trejus metus parengti nacionalinę direktyvos taikymo ataskaitą, galėtų būti sumažinta iki 27 500 EUR, taigi metinės išlaidos sudarytų maždaug 9 000 EUR.

5.3. 3 galimybė: peržiūrėti Direktyvą 93/7/EEB

Šios galimos priemonės tikslas – peržiūrėti dabartines nuostatas ir tuo pačiu metu konsoliduoti direktyvą 93/7/EEB, iš dalies pakeistą direktyvomis 96/100/EB ir 2001/38/EB.

Pasirinkus šią galimybę būtų galima iš esmės panaikinti pagrindines nepakankamo direktyvos veiksmingumo, siekiant susigrąžinti nacionalines vertybes, priežastis. Atliekant peržiūrą būtų atsižvelgta į pakartotinius centrinės valdžios institucijų prašymus ir 2011 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas Komisijai skatinti nustatyti papildomas priemones, skirtas veiksmingai apsaugoti kultūros objektus.

Iš viešų konsultacijų rezultatų matyti, kad dauguma viešojo sektoriaus atstovų mano, kad reikėtų imtis su direktyvos peržiūra susijusių veiksmų, kuriais siekiama veiksmingai grąžinti nacionalines vertybes; tai galėtų būti vienintelė iniciatyva arba būtų galima peržiūrą derinti su kitais sprendimais, pvz., gerinti administracinį bendradarbiavimą. Tačiau tik 22,03 proc. privačiojo sektoriaus atstovų pritarė direktyvos peržiūrai.

---

[5] http://adminburden.sg.cec.eu.int/calculator.aspx.

5.3.1. Išplėsti direktyvos taikymo sritį

Direktyvos taikymo srities išplėtimas, kad ši apimtų visus prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus, neatsižvelgiant į bendras kategorijas, finansines ribines vertes ir (arba) amžiaus ribas, turėtų daryti labai teigiamą poveikį valstybių narių paveldo apsaugai. Toks pakeitimas sudarytų sąlygas valstybėms narėms teikti prašymus dėl visų prie nacionalinių vertybių priskirtų kultūros objektų, kurie buvo neteisėtai išvežti iš jų teritorijų nuo 1993 m., grąžinimo.

Nuogąstavimas, kad panaikinus minėtas ribas ir (arba) kategorijas, gali labai išaugti grąžinimo prašymų skaičius, jokiu būdu neturėtų būti priešinimosi šiam pakeitimui priežastis, kadangi šia iniciatyva siekiama padidinti grąžintų objektų skaičių.

Centrinės valdžios institucijos paprastai pritaria būtinybei išplėsti direktyvos taikymo sritį. Pasiūlymui sumažinti finansines ribines vertes iš esmės pritariama, o pasiūlymams peržiūrėti amžiaus ribas, padidinti kategorijų skaičių arba išbraukti priedą išreikštas pritarimas yra nevienodas. Per viešas konsultacijas[6] i) 25 proc. viešojo sektoriaus atstovų pritarė pasiūlymui sumažinti finansines ribines vertes, ii) 50 proc. – panaikinti amžiaus ribas ir iii) 25 proc. – išbraukti direktyvos priedą.

5.3.2. Pailginti grąžinimo bylos inicijavimo ir kultūros objekto patikros laikotarpius

Pailginus šiuos laikotarpius būtų atsižvelgta į tarpvalstybinių ryšių sudėtingumą, drauge užtikrinant, kad prašančioji valstybė narė laikytųsi apdairumo prievolės. Šie pakeitimai sudarytų geriausias sąlygas valstybei narei imtis veiksmų ir tokiu būdu suteiktų jai daugiau galimybių susigrąžinti atitinkamą objektą.

Taigi šie pakeitimai darytų teigiamą poveikį iškeltų grąžinimo bylų, kurios galėtų būti sėkmingai išnagrinėtos, skaičiui. Be to, palankesnės grąžinimo bylų inicijavimo sąlygos darytų atgrasomąjį poveikį objekto valdytojui, o tai galėtų padidinti grąžinimo susitarus taikiai atvejų skaičių.

Didžioji dauguma centrinės valdžios institucijų ir 80 proc. viešojo sektoriaus atstovų, atsakydami į šį viešų konsultacijų klausimą, pritarė pasiūlymui pailginti minėtus laikotarpius.

5.3.3. Suderinti kompensacijos sąlygas

Siekiant išvengti kompensacijų išmokėjimo kai kuriems nesąžiningiems arba nepakankamai apdairiems valdytojams, reikėtų iš dalies pakeisti direktyvą ir i) nurodyti bendrus kriterijus, pagal kuriuos aiškinama sąvoka „pakankamas valdytojo apdairumas“ ir ii) konkrečiai nurodyti, kad valdytojas privalo įrodyti, kad buvo pakankamai apdairus įsigydamas objektą.

Nustačius bendrus kriterijus, nacionaliniams teismams būtų lengviau įvertinti aplinkybes. Be to, nustačius įrodymo prievolę, rinkos veikėjai būtų skatinami įsigydami objektą atlikti tinkamas jo kilmės patikras, o tai atgrasintų nuo prekybos neaiškios kilmės objektais.

Šie pakeitimai turėtų teigiamo poveikio grąžintų objektų skaičiui ir neteisėtos prekybos kultūros objektais prevencijai ir kovai su ja, ypač tose valstybėse narėse, kurios labiausiai kenčia nuo neteisėtos prekybos.

Dauguma centrinės valdžios institucijų mano, kad būtina suderinti kriterijus, pagal kuriuos apibrėžiama pakankamo valdytojo apdairumo sąvoka; tačiau tik nedidelė jų dalis pageidavo, kad direktyvoje būtų patikslinta, jog prievolė įrodyti minėtą apdairumą būtų nustatyta būtent valdytojui. Per viešas konsultacijas 40 proc. viešojo sektoriaus atstovų, pritarusių direktyvos peržiūrai, taip pat pritarė pasiūlymui nustatyti bendrus sąvokos „pakankamas apdairumas“

[6] http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/internal-market-for-products/cultural-goods/results_public_consultation_cultural_goods_en.htm

aiškinimo kriterijus. Tačiau nuspręsta, kad nėra būtina direktyvoje patikslinti, kam nustatoma prievolė įrodyti pakankamą apdairumą.

Šios galimos priemonės įgyvendinimo sąnaudos būtų iš esmės susijusios tik su naujos direktyvos perkėlimu į nacionalinę teisę.

Su direktyvos taikymo ataskaitos rengimu susijusi administracinė našta būtų sumažinta iki 11 000 EUR per metus, kadangi ataskaitos teikimo periodiškumas būtų pailgintas iki penkerių metų.

5.4. 4 galimybė: skatinti valstybes nares ratifikuoti ir įgyvendinti 1970 m. UNESCO konvenciją

Komisija pradėtų viešinimo ir informuotumo didinimo kampaniją, skirtą valstybėms narėms, kurios dar nepasirašė ir (arba) neperkėlė konvencijos į savo nacionalinę teisę.

Jei visos valstybės narės įgyvendintų konvenciją, direktyva nustatytą sistemą būtų galima papildyti pagalbine priemone, kuria užtikrinama: i) platesnė grąžintinų kultūros objektų apibrėžtis; ii) ilgesnis grąžinimo prašymų teikimo laikotarpis ir iii) sustiprintas nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimas.

Pasirinkus šią galimybę būtų daromas teigiamas poveikis neteisėtos prekybos prevencijai ir kovai su ja, nes konvencijoje numatytos kovos su tokia prekyba priemonės, kaip antai specialių nacionalinių tarnybų sukūrimas arba meno kūrinių pardavėjams nustatyta prievolė turėti objektų kilmės registrą. Vis dėlto sudėtinga numatyti, kada valstybės narės ratifikuotų konvenciją ir (arba) priimtų nacionalinius įstatymus, kuriais ji perkeliama.

Ši galima priemonė neišspręstų visų problemų, susijusių su prie nacionalinių vertybių priskirtų objektų grąžinimu, nes pagal konvenciją susitariančiosios valstybės gali susigrąžinti neteisėtai eksportuotus kultūros objektus tik tuo atveju, jei grąžinimas dera su valstybės, kurioje objektas yra, įstatymais. Kalbant apie kompensaciją valdytojui, konvencijoje numatyta, kad prašančioji valstybė sumoka kompensaciją asmeniui, kuris objektą įsigijo sąžiningai arba kuriam teisėtai priklauso šio objekto nuosavybės teisės. Per viešas konsultacijas 16 proc. viešojo sektoriaus ir 27 proc. privačiojo sektoriaus atstovų pritarė šiai galimybei, kad būtų padidintas grąžintų nacionalinių vertybių skaičius.

Pagal turimą informaciją mažiausios viešinimo ir informuotumo didinimo kampanijos visose valstybėse narėse sąnaudos būtų 500 000–1 mln. EUR.

Prievolės rengti direktyvos taikymo ataskaitas administracinė našta, pasirinku šią galimybę, būtų panaši administracinę naštą pagal pagrindinį scenarijų.

6. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

Palyginamojoje lentelėje pateikiama skirtingų galimybių kokybinio poveikio santrauka

Palyginamoji galimybių lentelė

	1 galimybė *Status quo*	**2 galimybė** Skatinti centrinės valdžios institucijas naudoti bendrą priemonę	**3 galimybė** Peržiūrėti Direktyvą 93/7/EEB	**4 galimybė** Skatinti valstybes nares ratifikuoti ir įgyvendinti UNESCO konvenciją
Padidėjęs grąžintų objektų	0	+	++	+

skaičius				
Sumažėjusios grąžinimo išlaidos	0	+	++	0
Veiksmingumas	0	+	++	+
Našumas	0	+	++	-
Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis	0	+	++	+

NB:
Poveikis:
labai teigiamas (++); teigiamas (+); neutralus (0); neigiamas (-).

- 1 galimybė – dabartinės teisinės padėties išlaikymas – turėtų būti atmesta. Iš tiesų direktyvos 93/7/EEB vertinimas parodė, kad jos veiksmingumas nepakankamas, siekiant grąžinti prie nacionalinių vertybių priskirtus objektus.
- Pagal 2 galimybę būtų veiksmingai padidintas grąžintų objektų skaičius, visų pirma grąžinimo susitarus taikiai atveju, nes direktyva būtų geriau taikoma.

Ši galima priemonė taip pat būtų naši, nes didžioji dalis su Vidaus rinkos informacine sistema susijusių išlaidų? būtų padengtos iš Sąjungos biudžeto. Ši galimybė derėtų su strategija, kuria siekiama pagerinti vidaus rinkos valdymą stiprinant administracinį bendradarbiavimą, ir su 2011 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos rekomendacija nustatyti priemones, skirtas remti valstybių narių paveldo apsaugos veiksmus.

Pasirinkus šią galimybę administracinė našta būdų sumažinta 50 proc., nes duomenų, kurių reikia direktyvos taikymo ataskaitoms rengti, rinkimas taptų paprastesnis; dėl to metinės išlaidos sumažėtų maždaug 9 000 EUR, palyginti su 18 000 EUR išlaidomis pagal pagrindinį scenarijų.

- 3 galimybė atrodo pati veiksmingiausia, siekiant padidinti grąžintų objektų skaičių ir sumažinti sąnaudas.

Direktyva būtų iš dalies pakeista, kad jos taikymo sritis apimtų visus prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus; šiuo tikslu būtų panaikintas reikalavimas, kad objektas priklausytų vienai iš priede nurodytų kategorijų, būtų visuomeninių kolekcijų ar bažnytinių institucijų inventoriaus dalis. Be to, prašančioji valstybė narė galėtų paprašyti grąžinti objektą palankesnėmis sąlygomis ir turėtų išmokėti kompensaciją tik tiems valdytojams, kurie įrodė buvę pakankamai apdairūs įsigydami objektą. Taigi ši galima priemonė turėtų itin teigiamą poveikį toms valstybėms narėms, kurių paveldui neteisėta prekyba kenkia labiausiai.

Pasirinkus šią galimybę taip pat būtų atsižvelgta į 2011 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos rekomendacijas ir direktyvos vertinimo ataskaitų išvadas.

Peržiūra taip pat suteiktų progą supaprastinti šios srities Sąjungos teisės aktus ir išdėstyti Direktyvą 93/7/EEB, iš dalies pakeistą direktyvomis 96/100/EB ir 2001/38/EB, nauja redakcija.

Pasirinkus šią galimybę, sąnaudos būtų susijusios su naujos direktyvos perkėlimu, tad ši galima priemonė būtų labai naši, atsižvelgiant į numatytus tikslus.

Direktyvos taikymo ataskaitų teikimo periodiškumą pailginus iki penkerių metų administracinė našta sumažėtų maždaug 7 000 EUR per metus, t. y. nuo 18 000 EUR iki 11 000 EUR.

- 4 galimybė būtų veiksminga, siekiant padidinti grąžintų objektų skaičių, tačiau ji turėtų neutralų poveikį grąžinimo sąnaudoms.

Pasirinkus šią galimybę būtų atsižvelgta į 2011 m. gruodžio mėn. Tarybos rekomendacijas valstybėms narėms – apsvarstyti konvencijos ratifikavimą ir glaudžiau bendradarbiauti su UNESCO vykdant neteisėtos prekybos kultūros objektais prevenciją.

Numatytos kampanijos sąnaudos yra per didelės, atsižvelgiant į tai, jog tikslų įgyvendinimas neužtikrinamas. Iš tiesų valstybių narių vykdomas konvencijos ratifikavimas ir (arba) įgyvendinimas priklauso nuo kiekvienos iš šių valstybių valios. Be to, šios galimybės poveikis sąnaudų, visų pirma susijusių su kompensacija valdytojui ir administracine našta, mažinimui būtų neutralus.

Atsižvelgiant į šią lyginamąją analizę, siūloma laikytis požiūrio, jungiančio kelias politikos galimybes, darančias didžiausią teigiamą poveikį grąžintų objektų skaičiaus didinimui ir grąžinimo išlaidų mažinimui.

- 3 galimybė: Direktyvos 93/7/EEB peržiūra, siekiant išplėsti jos taikymo sritį, kad ji apimtų visus prie nacionalinių vertybių priskirtus kultūros objektus, pailginti patikros ir grąžinimo bylos inicijavimo laikotarpius ir suderinti kompensacijos objekto valdytojui sąlygas.
- 2 galimybė: skatinti centrinės valdžios institucijas naudoti Vidaus rinkos informacinę sistemą, kad būtų palengvintas administracinis bendradarbiavimas ir konsultavimasis taikant direktyvą.

Šiuo pasirinkimu būtų patenkintas 2011 m. gruodžio mėn. Europos Sąjungos Tarybos raginimas prireikus priimti papildomas priemones ir centrinės valdžios institucijų prašymai. Be to, trečdalis valdžios institucijų ir viešųjų įstaigų atstovų viešų konsultacijų metu teikė pirmenybę kelis sprendimus jungiančiam požiūriui.

Pasirinkus šį kelių galimybių derinį administracinę naštą, susijusią su direktyvos taikymo ataskaitų rengimu, būtų galima dar labiau sumažinti iki 5 500 EUR per metus, palyginti su metinėmis 18 000 EUR administracinėmis išlaidomis, kurios būtų patirtos taikant pagrindinį scenarijų.

7. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Tinkamiausia politikos priemonė (2 ir 3 galimybių derinys) bus įgyvendinta pateikus Direktyvos 93/7/EEB naujos redakcijos pasiūlymą, kurį Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba turėtų priimti laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros.

Naujos direktyvos stebėsenos ir vertinimo sistemą nustatys Komisija, visų pirma atlikdama nacionalinių perkėlimo priemonių atitikties kontrolę. Ši stebėsena bus papildyta naujos direktyvos vertinimo ataskaita, pateiktina po pirmųjų penkerių jos taikymo metų. Remdamasi valstybių narių kas penkerius metus teikiamomis direktyvos taikymo ataskaitomis, Komisija parengs minėtą ataskaitą ir pateiks ją Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui.

Peržiūrėtos direktyvos veiksmingumas bus vertinamas atsižvelgiant į tam tikrus rodiklius, kaip antai nacionaliniuose teismuose inicijuotų grąžinimo bylų skaičius, teismo sprendimu ir

susitarus taikiai grąžintų objektų skaičius ar centrinės valdžios institucijų įgyvendinti administracinio bendradarbiavimo prašymai.